

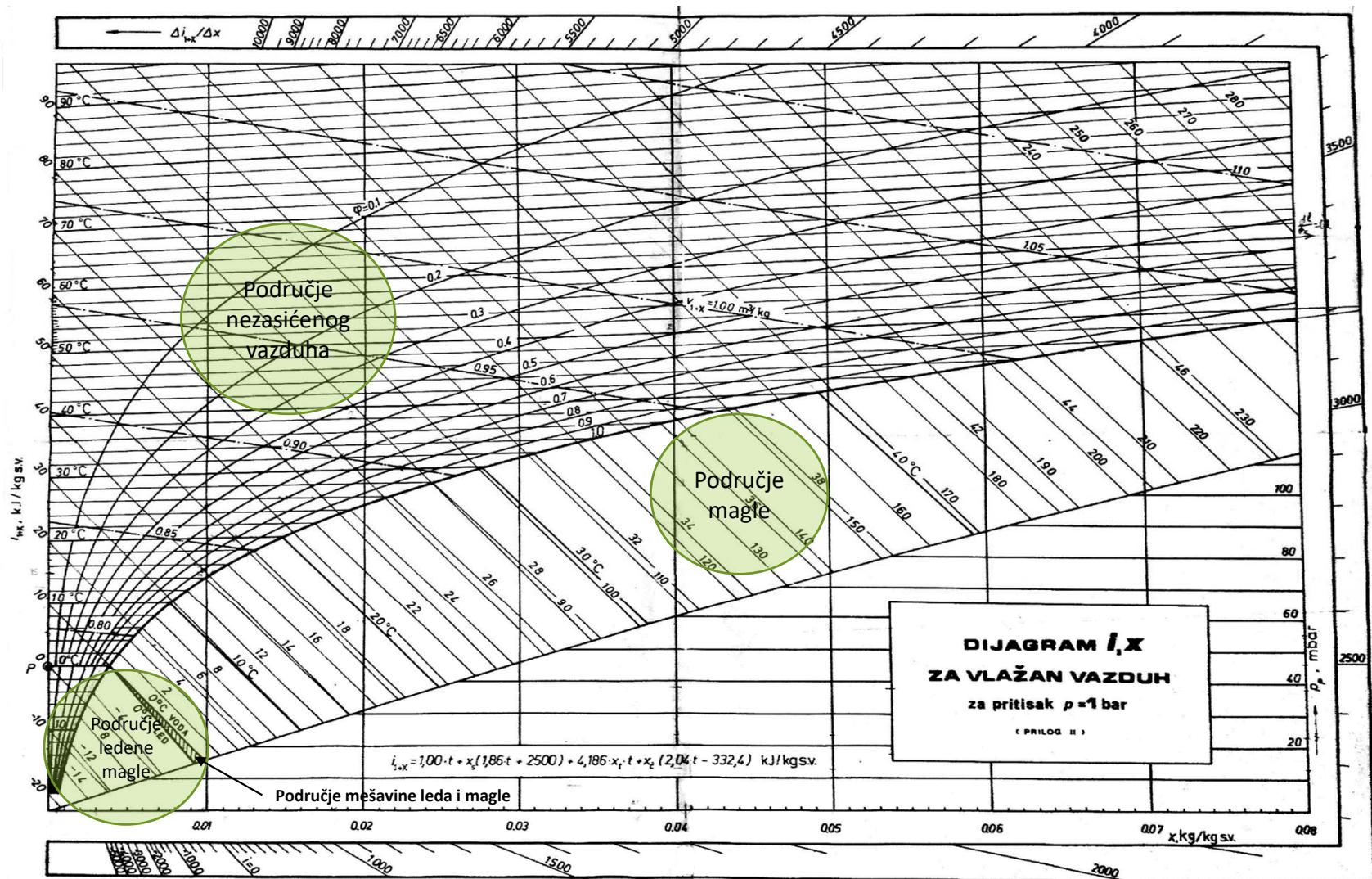
INŽENJERSKI PRORAČUNI ENERGETSKIH APARATA I UREĐAJA ENERGETSKIH TEHNOLOGIJA

VLAŽAN VAZDUH

VLAŽAN VAZDUH

- Vlažan vazduh predstavlja binarnu smešu suvog vazduha i vodene pare. Vodena para se u ovoj mešavini može naći zasićenom ili pregrejanom stanju. Suv vazduh, kao jedna komponenta vlažnog vazduha, i sam predstavlja mešavinu gasova. U Tabeli 1. predstavljen je sastav čistog suvog atmosferskog vazduha.
- I suvi gasovi i vodena para mogu da se posmatraju kao idealni gasovi ako pritisci nisu značajno veći od atmosferskog pritiska.
- Osobine vlažnog vazduha nazivaju se psihrometrijske osobine, a naučno-stručna oblast koja se bavi izučavanjem vlažnog vazduha naziva se **psihometrija**.
- Kako bi se u potpunosti definisalo termodinamičko stanje binarne mešavine, kao što je to vlažan vazduh, neophodno je poznavanje tri termodinamičke veličine stanja.

Gas	Zapreminski udeo %	Molarna masa po skali C ¹² =12
Azot (N ₂)	78,084	28,0134
Kiseonik (O ₂)	20,948	31,9988
Argon (Ar)	0,934	39,9480
Ugljen-dioksid (CO ₂)	0,031	44,0099
Neon (Ne)	1,82·10 ⁻³	20,1830
Helijum (He)	5,24·10 ⁻⁴	4,0026
Kripton (Kr)	1,14·10 ⁻⁴	83,8000
Ksenon (Xe)	8,7·10 ⁻⁶	131,3000
Vodonik (H ₂)	5·10 ⁻⁵	2,0159
Metan (CH ₄)	1,5·10 ⁻⁴	16,0430
Azot-oksid (N ₂ O)	5·10 ⁻⁵	44,0128
Ozon (O ₃) - leti	od 0 do 7·10 ⁻⁶	47,9982
Ozon (O ₃) - zimi	od 0 do 2·10 ⁻⁶	47,9982
Azot-dioksid (NO ₂)	od 0 do 2·10 ⁻⁶	46,0055
Sumpor-dioksid (SO ₂)	od 0 do 1·10 ⁻⁴	64,0628
Amonijak (NH ₃)	0 ili u tragovima	17,0306
Ugljen-monoksid (CO)	0 ili u tragovima	28,0106
Jod (J ₂)	od 0 do 1·10 ⁻⁶	253,8088
Radon (Rn)	6·10 ⁻¹⁸	(izotop)

VLAŽAN VAZDUH

- **Temperatura suvog termometra** je temperatura vlažnog vazduha merena običnim termometrom. Ovaj pojam se koristi samo za razlikovanje od temperature vlažnog (mokrog) termometra.
- **Temperatura vlažnog termometra** je temperatura pri kojoj tečnost ili led isparavanjem dovodi adijabatski vazduh do zasićenja.
- **Temperatura tačke rose** - ako se nezasićeni vazduh haldi pri konstantnom pritisku, mešavina će u određenom trenutku dostići temperaturu zasićenja vodene pare i pri tome će se u njoj pojaviti kapi vode.
- **Apsolutna vlažnost** (x) definiše se kao odnos mase vodene pare i mase suvog vazduha u datoj zapremini mešavine.

$$x = \frac{m_v}{m_a}$$

gde su indeksi „a“ i „v“ redom **suvi vazduh i vodena para**.

$$x = 0,622 \cdot \frac{p_v}{p_a} = 0,622 \cdot \frac{p_v}{p - p_v}$$

VLAŽAN VAZDUH

- **Relativna vlažnost** (φ , RH) je odnos stvarne mase vodene pare (m_v) u datoj zapremini u odnosu na koja bi se dobila da je vodena para zasićena pri istoj temperaturi suvog termometra i istom pritisku vazduha ($m_{v,sat}$):

$$RH = \frac{m_v}{m_{v,sat}}$$

ili, može da se definiše kao odnos parcijalnog pritiska vodene pare u nezasićenom vazduhu i parcijalnog pritiska zasićene vodene pare iste temperature:

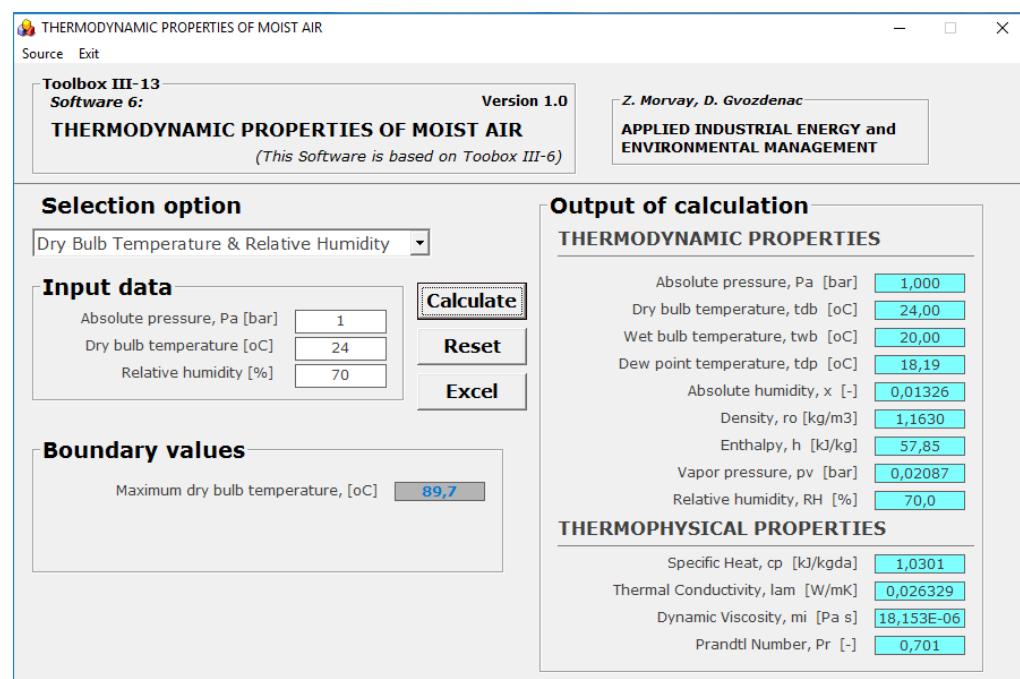
$$RH = \frac{p_v}{p_{v,sat}}$$

Zadatak 1.

Vazduh temperature 24°C i relativne vlažnosti 0,7, greje se u zagrejaču vazduha do temperature 90°C . Odrediti entalpiju (h) i absolutnu vlažnost vazduha (x) kada napusti grejač.

Rešenje:

Kako bi izračunali entalpiju vazduha neophodno je najpre definisati kolika je absolutna vlažnost u početnom stanju. Koristeći **softver za vlažan vazduh**, odabirom opcije **Dry bulb temperature & Relative humidity**, dobija se da je za $t = 24^{\circ}\text{C}$ i $\text{RH} = 70\%$ absolutna vlažnost $x = 0,01326$.

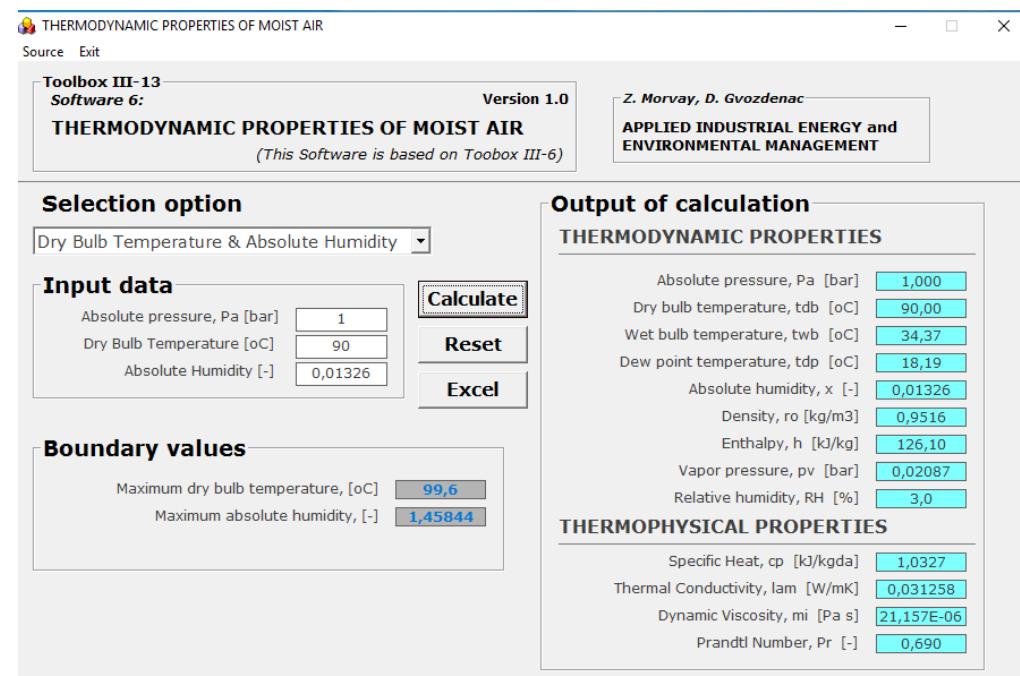

Zadatak 1.

Vazduh temperature 24°C i relativne vlažnosti 0,7, greje se u zagrejaču vazduha do temperature 90°C. Odrediti entalpiju (h) i absolutnu vlažnost vazduha (x) kada napusti grejač.

Rešenje:

Uzimajući u obzir da se zagrevanje vazduha u zagrejaču obavlja pri konstantnoj absolutnoj vlažnosti $x = \text{const.}$ sledi da je za $t = 90^\circ\text{C}$ i $x = 0,01326$, entalpija $h = 126,10 \text{ kJ/kg}$. Pri tome, smo u ovom slučaju koristili opciju softvera **Dry bulb temperature & Absolute humidity**.

Zadatak 2.

Vlažan vazduh u prostoriji nalazi se na temperaturi 20°C i relativnoj vlažnosti φ=0,5. Vazduh se potom zagreva do temperature 55°C pri stalnoj apsolutnoj vlažnosti. Izračunati:

- apsolutnu vlažnost vazduha i specifičnu entalpiju pre i posle zagrevanja,
- dovedenu specifičnu količinu topote.

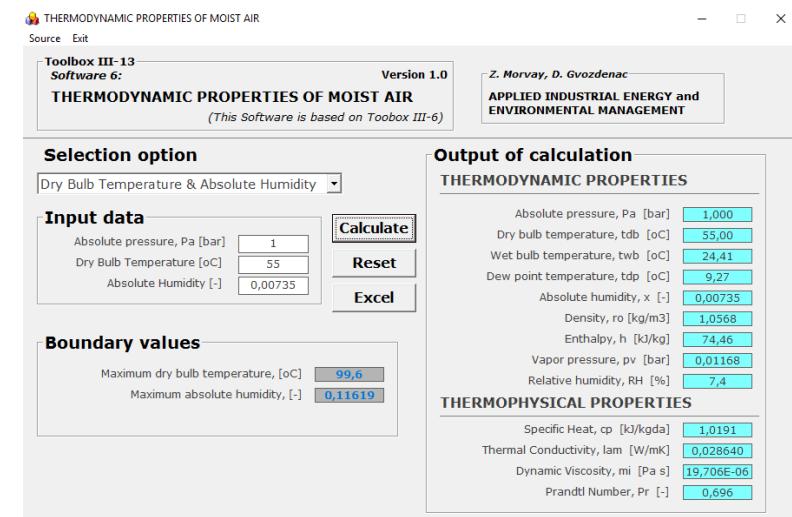
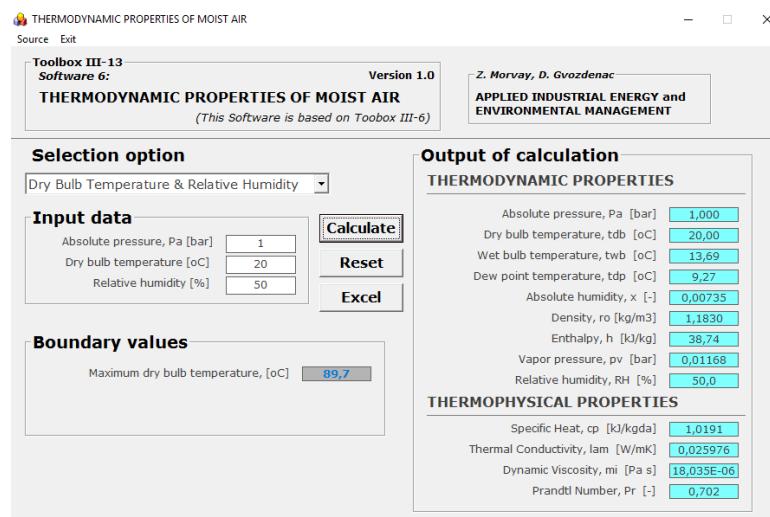
Rešenje:

a) Korišćenjem softvera dobijeni su sledeći podaci:

$$x_2 = x_1 = 0,00735 \frac{\text{kg}}{\text{kg sv}}$$

$$h_1 = 38,74 \frac{\text{kJ}}{\text{kg sv}}$$

$$h_2 = 74,46 \frac{\text{kJ}}{\text{kg sv}}$$

Zadatak 2.

Vlažan vazduh u prostoriji nalazi se na temperaturi 20°C i relativnoj vlažnosti $\varphi=0,5$. Vazduh se potom zagreva do temperature 55°C pri stalnoj apsolutnoj vlažnosti. Izračunati:

- a) apsolutnu vlažnost vazduha i specifičnu entalpiju pre i posle zagrevanja,
- b) dovedenu specifičnu količinu topote.

Rešenje:

b) Dovedena specifična količina topote je:

$$h_1 = 38,74 \frac{\text{kJ}}{\text{kg sv}} \text{ i } h_2 = 74,46 \frac{\text{kJ}}{\text{kg sv}}$$

$$q = \Delta h = (74,46 - 38,74) = 35,72 \frac{\text{kJ}}{\text{kg sv}}$$

Zadatak 3.

Vlažan vazduh u prostoriji nalazi se na temperaturi 26°C i relativnoj vlažnosti $\varphi=0,6$. Vazduh se potom hlađi do temperature 14°C . Izračunati:

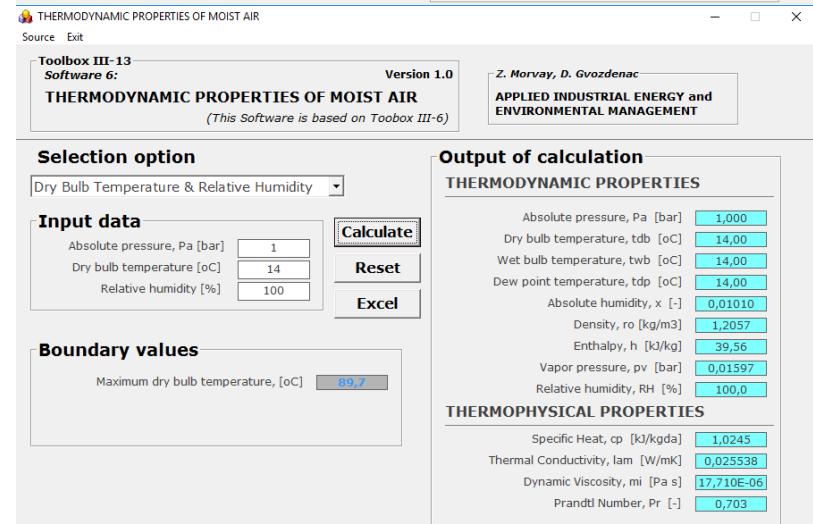
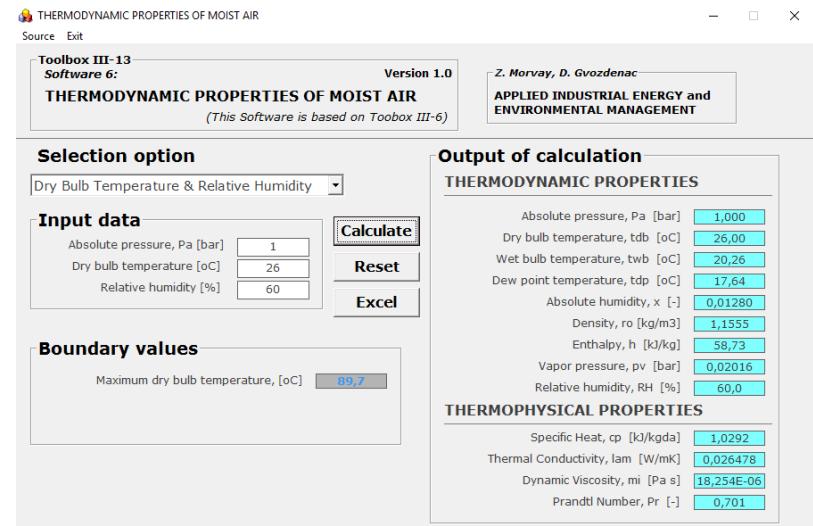
- Izračunati absolutnu vlažnost vazduha i specifičnu entalpiju pre i posle hlađenja,
- Izračunati odvedenu specifičnu količinu topote,
- Izračunati promenu absolutne vlažnosti vazduha.

Rešenje:

a) Korišćenjem softvera dobijeni su sledeći podaci za absolutne vlažnosti i entalpije stanja 1 i stanja 2. Ulagni podaci za stanje 1: $t = 26^{\circ}\text{C}$ i $\varphi = 0,6$, uz korišćenje opcije **Dry bulb temperature & Relative humidity**. Ulagni podaci za stanje 2: $t = 14^{\circ}\text{C}$ i $\varphi = 1$, uz korišćenje opcije **Dry bulb temperature & Relative humidity**.

$$x_1 = 0,01280 \quad h_1 = 58,73 \text{ kJ/kg}$$

$$x_2 = 0,01010 \quad h_2 = 39,56 \text{ kJ/kg}$$

Zadatak 3.

Vlažan vazduh u prostoriji nalazi se na temperaturi 26°C i relativnoj vlažnosti $\varphi=0,6$. Vazduh se potom hlađi do temperature 14°C . Izračunati:

- Izračunati absolutnu vlažnost vazduha i specifičnu entalpiju pre i posle hlađenja,
- Izračunati odvedenu specifičnu količinu topline,
- Izračunati promenu absolutne vlažnosti vazduha.

Rešenje:

$$x_1 = 0,01280 \quad h_1 = 58,73 \text{ kJ/kg}$$

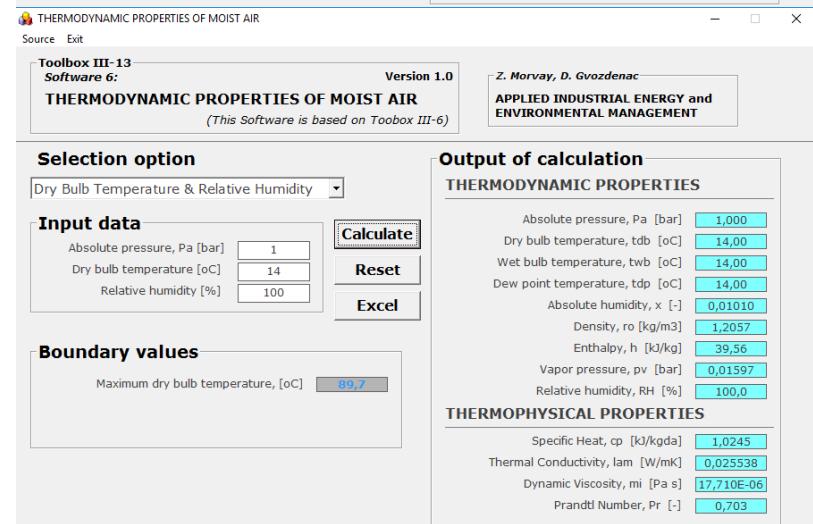
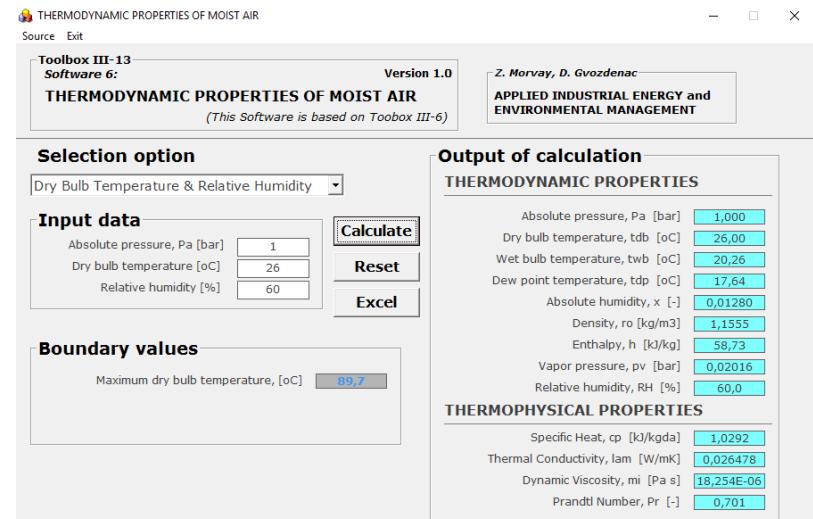
$$x_2 = 0,01010 \quad h_2 = 39,56 \text{ kJ/kg}$$

- Odvedena specifična količina topline je:

$$q = \Delta h = (58,73 - 39,56) = 19,17 \frac{\text{kJ}}{\text{kg sv}}$$

- Promena absolutne vlažnosti vazduha:

$$\Delta x = x_1 - x_2 = 0,01280 - 0,01010 = 0,0027$$

Zadatak 4. – ZAGREVANJE I OVLAŽIVANJE

Dva i po kubna metra drveta suši se vazduhom temperaturna 60°C (temperatura suvog termometra) i 52°C (temperatura vlažnog termometra) i $v_1 = 0,87 \frac{\text{m}^3}{\text{kg sv}}$. Stopa sušenja rezane građe je $12,5 \text{ kg vode na sat}$. Ako je spoljašnji vazduh na 27°C (temperatura suvog termometra) i 80% relativne vlažnosti, koliko je potrebno ubaciti spoljašnjeg vazduha po minuti kako bi se odvela isparena vлага?

Rešenje:

$$\Delta x = x_2 - x_1 = 94 \frac{\text{g}}{\text{kg}} - 18 \frac{\text{g}}{\text{kg}} = 76 \frac{\text{g}}{\text{kg sv}}$$

$$\text{Stopa sušenja} = \dot{m}_a \cdot \Delta x$$

Odakle je:

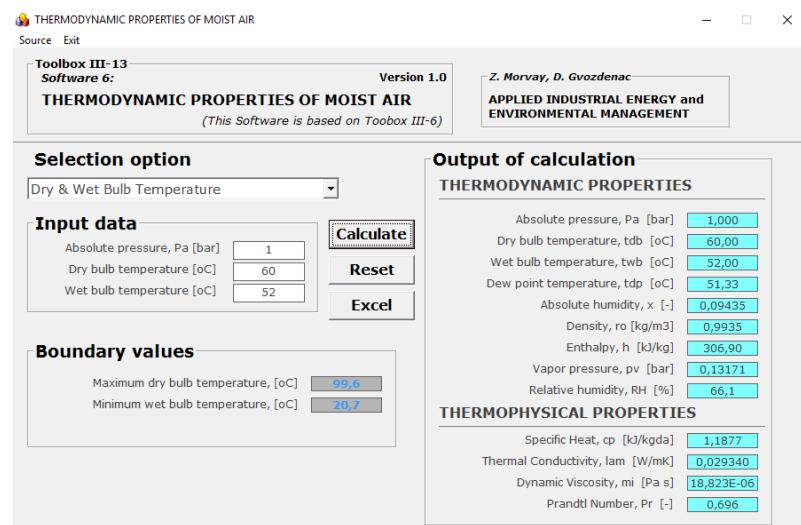
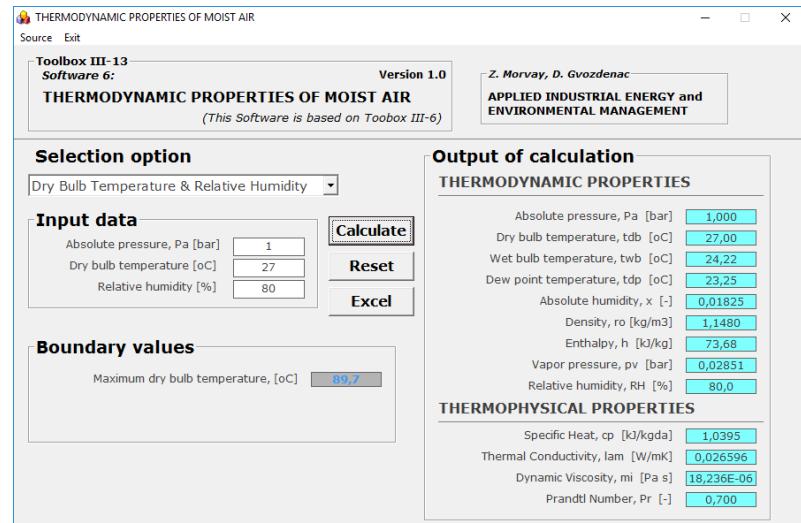
$$\dot{m}_a = \frac{12,5 \frac{\text{kg}}{\text{h}}}{0,076 \frac{\text{kg sv}}{\text{kg sv}}} = 164,5 \frac{\text{kg sv}}{\text{h}}$$

Koristeći sledeću formulu:

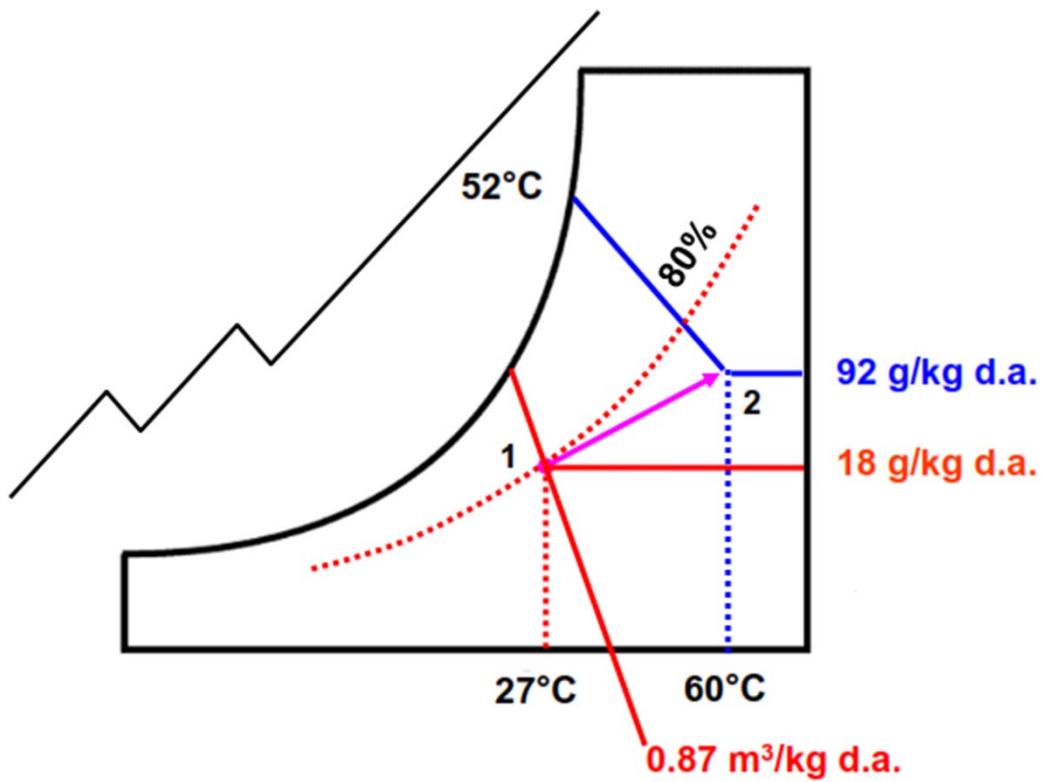
$$\dot{m}_a = \frac{\dot{V}}{v_1}$$

sledi da je :

$$\dot{V} = \dot{m}_a \cdot v_1 = 164,5 \frac{\text{kg sv}}{\text{h}} \cdot 0,87 \frac{\text{m}^3}{\text{kg sv}} = 143,1 \frac{\text{m}^3}{\text{h}}$$

Zadatak 4. – ZAGREVANJE I OVLAŽIVANJE

Zadatak 5. HLAĐENJE I ODVLAŽIVANJE

Vlažan vazduh na 50°C (temperatura suvog termometra) i 32% relativne vlažnosti ulazi u topotni izmenjivač i ohladi se do temperature od 18°C (temperatura suvog termometra). Ukoliko je stopa sušenja 6 kubika crvenog hrasta 4 kg/h, odrediti potrebnu snagu hladnjaka u kW.

Rešenje:

$$\Delta x = x_2 - x_1 = 25,5 \frac{g}{kg} - 13,1 \frac{g}{kg} = 12,4 \frac{g}{kg sv}$$

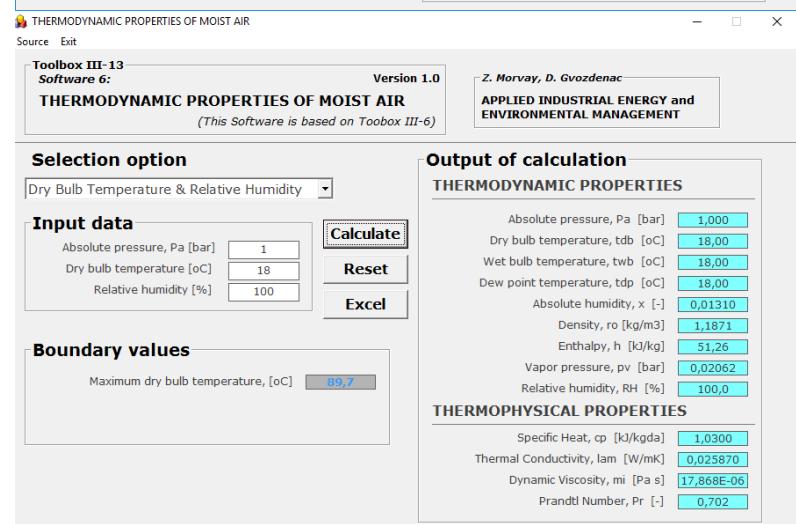
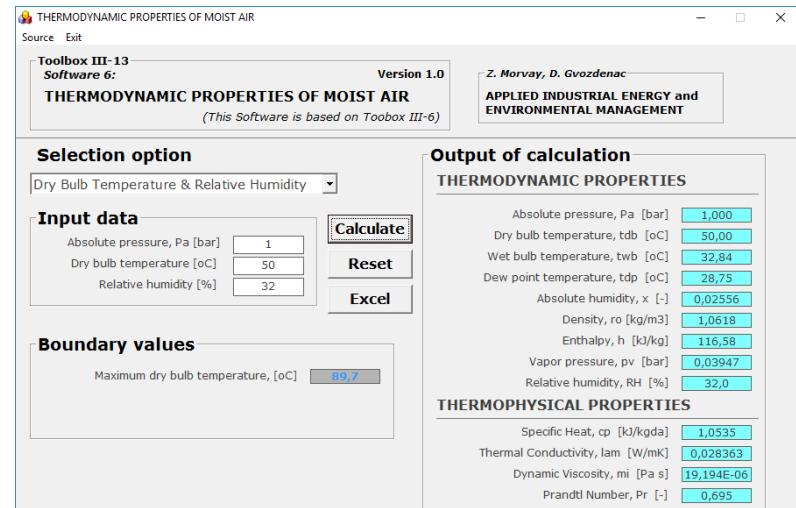
$$Stopa sušenja = \dot{m}_a \cdot \Delta x$$

Odakle je:

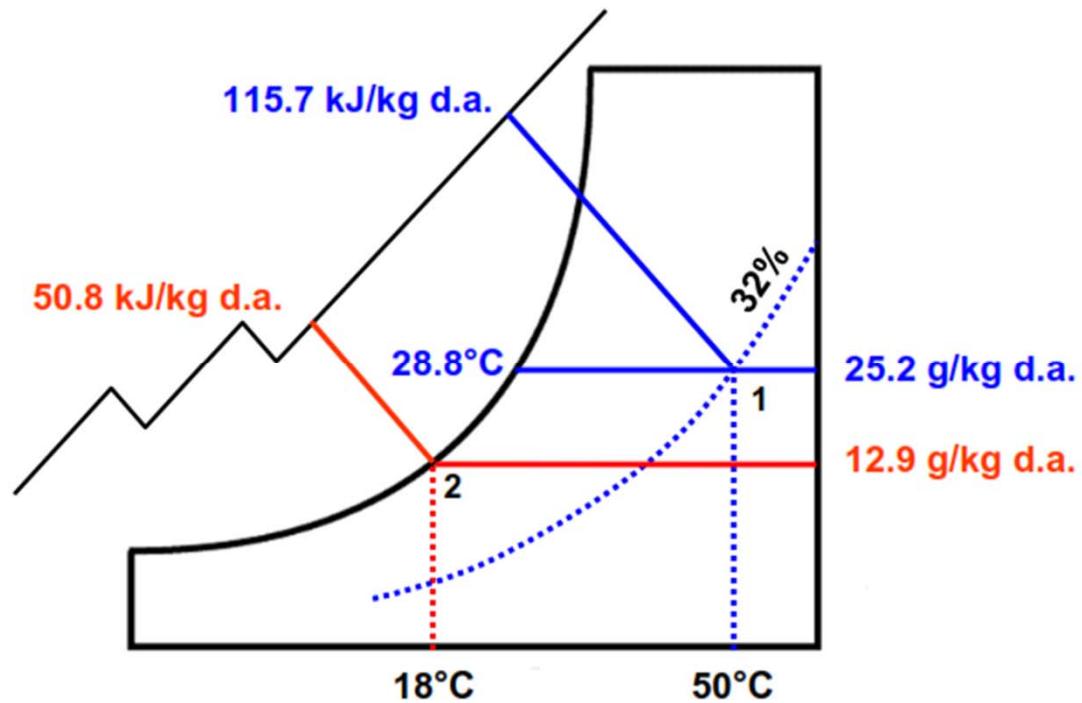
$$\dot{m}_a = \frac{4 \frac{kg}{h}}{0,0124 \frac{kg}{kg sv}} = 322,6 \frac{kg sv}{h}$$

$$\Delta h = (116,6 - 51,26) = 65,24 \frac{kJ}{kg sv}$$

$$\dot{Q} = \Delta h \cdot \dot{m}_a = 21046,4 \frac{kJ}{h} = 5,8 \text{ kW}$$

Zadatak 5. HLAĐENJE I ODVLAŽIVANJE

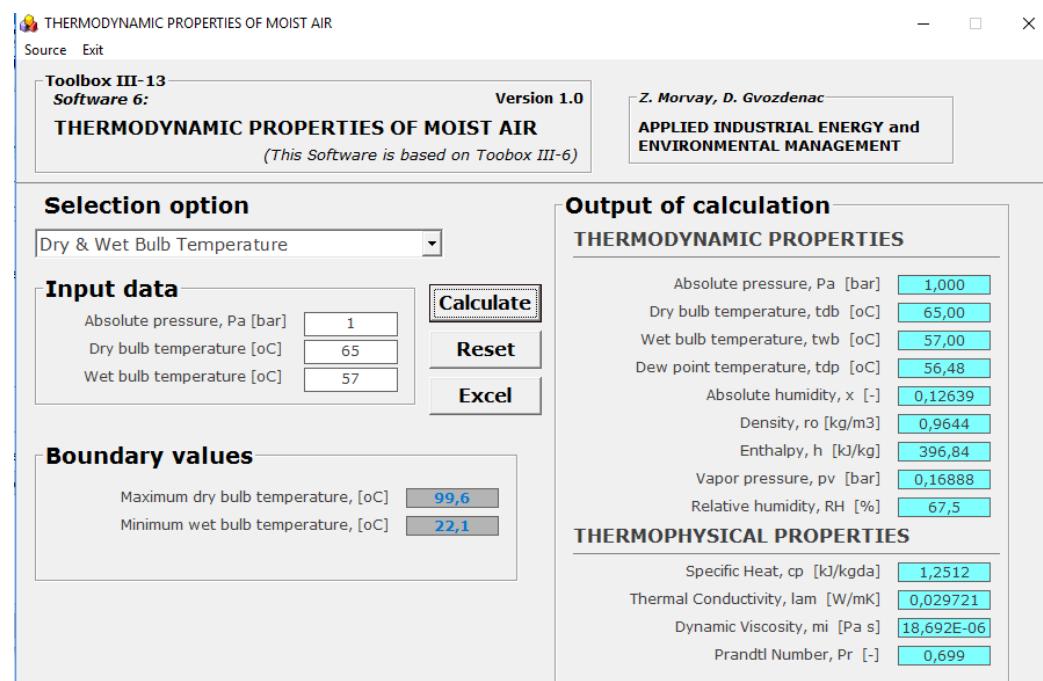

Zadatak 6. ADIJABATSKO HLAĐENJE ILI HLAĐENJE SA ISPARAVANJEM (PROMENA FAZE)

Vazduh stanja u tački 1 (65°C temperatura suvog termometra i 57°C temperatura vlažnog termometra i specifična zapremina $v_1 = 1,15 \frac{m^3}{kg\ sv}$) trpi pad temperature od 3°C , dok prolazi kroz vlažnu drvnu građu. Odredite svojstva vazduha u tački 2 i specifična zapremina ($v_2 = 1,14 \frac{m^3}{kg\ sv}$) i uporediti ih sa onima iz tačke 1. Ako je brzina strujanja vazduha 2 metra u sekundi i površina razmene topline $1,47\text{m}^2$, odrediti stopu sušenja?

Rešenje:

Iz softvera za date parametre tačke 1 dobijaju se sledeći podaci:

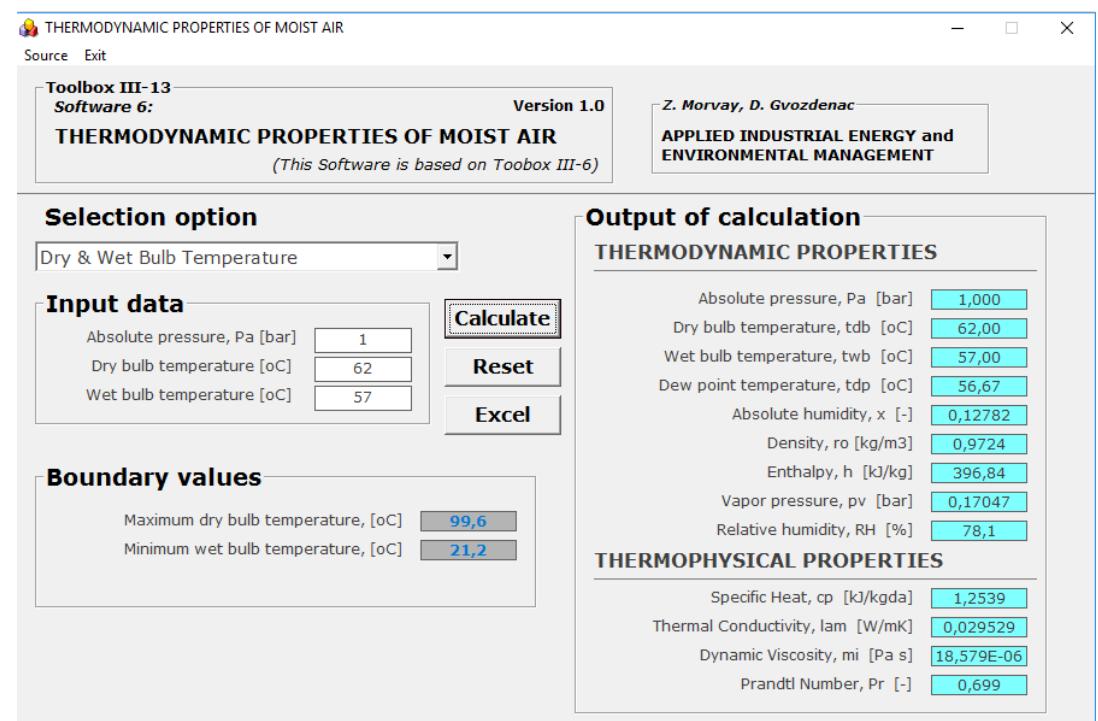

Zadatak 6. ADIJABATSKO HLAĐENJE ILI HLAĐENJE SA ISPARAVANJEM (PROMENA FAZE)

Vazduh stanja u tački 1 (65°C temperatura suvog termometra i 57°C temperatura vlažnog termometra i specifična zapremina $v_1 = 1,15 \frac{m^3}{kg\ sv}$) trpi pad temperature od 3°C , dok prolazi kroz vlažnu drvnu građu. Odredite svojstva vazduha u tački 2 i specifična zapremina ($v_2 = 1,14 \frac{m^3}{kg\ sv}$) i uporediti ih sa onima iz tačke 1. Ako je brzina strujanja vazduha 2 metra u sekundi i površina razmene toplote $1,47\text{m}^2$, odrediti stopu sušenja?

Rešenje:

- a) Iz softvera za date parametre tačke 2 dobijaju se sledeći podaci:

Zadatak 6. ADIJABATSKO HLAĐENJE ILI HLAĐENJE SA ISPARAVANJEM (PROMENA FAZE)

Vazduh stanja u tački 1 (65°C temperatura suvog termometra i 57°C temperatura vlažnog termometra i specifična zapremina $v_1 = 1,15 \frac{m^3}{kg\ sv}$) trpi pad temperature od 3°C, dok prolazi kroz vlažnu drvnu građu. Odredite svojstva vazduha u tački 2 i specifična zapremina ($v_2 = 1,14 \frac{m^3}{kg\ sv}$) i uporediti ih sa onima iz tačke 1. Ako je brzina strujanja vazduha 2 m/s i površina razmene topline 1,47 m², odrediti stopu sušenja?

Rešenje:

b) Stopa sušenja:

$$Stopa\ sušenja = \dot{m}_a \cdot \Delta x$$

$$\Delta x = x_2 - x_1 = 127,8 \frac{g}{kg} - 126,4 \frac{g}{kg} = 1,4 \frac{g}{kg\ sv}$$

$$\dot{m}_a = \frac{\dot{V}}{v_2}$$

$$\dot{V} = (A) \cdot v_V \text{ (brzina strujanja vazduha)}$$

$$\dot{V} = (1,47 m^2) \cdot \left(2 \frac{m}{s} \right) = \left(2,94 \frac{m^3}{s} \right)$$

$$\dot{m}_a = \frac{2,94 \frac{m^3}{s}}{1,14 \frac{m^3}{kg\ sv}} = 2,57 \frac{kg\ sv}{s}$$

$$Stopa\ sušenja = 2,57 \frac{kg\ sv}{s} \cdot 1,4 \frac{g}{kg\ sv} = 3,6 \frac{g}{s} = 12,96 \frac{kg}{h}$$

Zadatak 6. ADIJABATSKO HLAĐENJE ILI HLAĐENJE SA ISPARAVANJEM (PROMENA FAZE)

